

Razvoj teče

V skupščini SFRJ poteka ves marec usklajevanje stališč in mnenj o prvem delu novega srednjeročnega razvojnega načrta. Odbori Zbora republik in pokrajin razpravljajo o skupnih interesih in ciljnih družbenega in ekonomskega razvoja Jugoslavije.

Oba zbora Zveze skupščine sta ob koncu februarja ocenila, kako smo izpolnjevali srednjeročni načrt v obdobju od leta 1971 do 1975. Ta ocena pove predvsem to, da v preteklem obdobju nismo pozneje dovolj pozornosti namenili med družbenim in gospodarskim razvojem Jugoslavije. Ko gremo v novi srednjeročni načrt, hočemo tem razmerjem dati veliko globlji poudarek. Mnogi načrta v naši preteklosti so bolehal prav zaradi neusklajenosti med cilji in interesi splošnega družbenega razvoja pa med pragmatično ekonomijo, ki je pogosto hotela biti sila nad družbo in nad skupnostjo delovnih ljudi. Sele

zdaj, ko lahko z vsejšim ugotovljamo, da naposled vendarle samoupravne sile prevzemajo taktirko v našem družbenem življenju, smo priča tudi omenjeni spremembi v načrtovanju.

V minullem petletnem obdobju smo sicer napredovali, vendar ne tako hitro, kot je bilo v načrtu. V menjarju strukture gospodarstva nismo naredili tistega preobrata, ki smo ga napovedovali in tudi v menjavi s tujnino ni šlo vse tako, kot smo mislili. Stopnja rasti družbenega proizvoda je bila na ravni, ki jo lahko primerjamo z državami sveta za vzajemno gospodarsko pomoč in skoraj dvakrat večja od rasti v razi-

tih kapitalističnih državah. Gospodarska recesija v slednjih je naš razvoj precej zavrla. Razvite kapitalistične države so z različnejšimi ukrepi zapirale vrata uvozu in pri tem povečevale pritisk izvoza.

Po vsem tem je na dlani, in sestavljalci srednjeročnega plana zdaj tudi enoglasno poudarjajo, da morajo načrta in z njimi ves gospodarski sistem temeljiti na razvoju družbeno-ekonomskih odnosov kot jih utemeljuje, podpira in sankcionira nova ustava. Samo od rasti socialistično-samoupravnih odnosov je odvisno ali bomo v naslednji petletki zares skladneje in hitreje razvili proizvodilne sile in družbeno produktivnost dela. Odnosi so pogoj za vse tiste cilje, ki so se našemu gospodarstvu — če smo jih pojmovano in uredniško izražali — zadaljo. Tako tudi stabilizacijska prizadevanja, za doseganje skladnejše zbirne strukture in poravnane, ki jo lahko primerjamo z državami sveta za vzajemno gospodarsko pomoč in skoraj dvakrat večja od rasti v razi-

Značilnosti novega načrta

V novo razvojno obdobje stopamo v povsem drugačnih okoliščinah kot leta 1971. Zdalj smo v obdobju, ko še ni končan prehod iz enega ustavnega sistema v drugi. V praksi pa še ne moremo čisto dosledno držati vsega zapisanega, tudi pri planiranju ne. Še zmerom se včasih uveljavljajo interesi posameznih območij kot pa interesi vse skupnosti.

To se je pokazalo že ob samem začetku razprav o prvem delu razvojnega načrta. Zvezni izvršni svet je v osnutku plana predvidel, naj bi dosegli 7-odstotno stopnjo rasti družbenega proizvoda na leto. Razvojni načrti republik in pokrajin predvidevajo nekoliko višje stopnje rasti. Vprašanje pa je, če je stopnja 7 odstotkov dosegljiva in če je v skladu s tisto splošno opredeljenimi, da oblikujemo plan stabilizacije in dejanskih možnosti, ne pa zgolj plan želje. Kako drage utegnejo biti takšne želje, nas med drugim utiči sedanja neustrezna gospodarska struktura, ki jo vlečemo za seboj že več let in pa pasivna plačilna bilanca. Razgibanega gospodarstva rast, kot jo predvideva sedanji osnutek, in ki jo nekateri delegacije, med njimi tudi slovenska, jemljejo s pridržkom, je približno za 1 odstotek višja od uresničene v zadnjem petletnem obdobju. Pri tem ne gre pozabiti, da smo v minulih letih dosegali 6-odstotno gospodarsko rast v razmerah konjunktne in inflacijske gospodarske rasti, če jo zastavimo na 7 odstotkov letno, bo terjala od našega gospodarstva zelo dinamičen izvoz. Industrija, ki je proizvodila za ta izvoz, pa se glede na sedanjo strukturo gospodarstva lahko hrani pretežno iz uvoza. Tu pa se srečamo z omejitvami plačilno-bilančnih možnosti, ki so sicer vse skupnosti. Čeprav v prid 7-odstotni stopnji govori podatek, da imamo veliko neizkoriščenih zmogljivosti, se vendar kaže ta argumentacija za zdaj prešibka. Soglasje se ni doseglo.

Po obravnavi drugega in tretjega dela novega srednjeročnega načrta bodo delegati ponovno preučili, koliko je takšna 7-odstotna gospodarska rast zares realna. Visoka stopnja sama po sebi, tudi če je zapisana v planu, namreč še ni zagotovilo za dejanska stabilizacijska gibanja in za vse tisto pozitivno, kar izhaja iz takšnih tokov.

Temeljne usmeritve

Med pomembnimi vprašanji našega nadaljnjega razvoja je tudi naslednje: katere naj bodo tiste panoge, ki morajo imeti v prihodnjem srednjeročnem obdobju prednost. Zvezni izvršni svet predlaga v osnutku šest dejavnosti, ki so po nje-

govem mnenju skupnega pomena za vso Jugoslavijo, to je za njen stabilnejši razvoj, za izboljšanje plačilne bilance, za zagotovitev širšega vključevanja v mednarodno delitve dela ter za smotno zamenjavo uvoza in spodbujanje izvoza. Te dejavnosti naj bi bile energtika, agrokumularni kompleks, surovina, strojna industrija, magistralne komunikacije in pa tujski turizem. Tudi pri tem se seveda postavlja vprašanje, ali ni šest prioritarnih dejavnosti, za katerih razvoj naj bi skrbelo vse republike in pokrajine, nekoliko preveč. Zmanjšanje števila prednostnih dejavnosti bi namreč poleg drugega omogočilo širšo mobilizacijo vseh delovnih ljudi za uresničevanje dogovorenega. Šest dejavnosti za vzpostavitev pri izvajanju zastavljene celje in tudi za spremljanje in pravočasno ukrepanje, če pride do odstopanj. S prejšnjim zavzetim namerno za razvoj vseh dejavnosti pa so lahke nekatere že vnaprej oboje ne na neupeseh ali pa kvečjemu na polovičnem uspehu. Ene od inacije, glede prednostnih dejavnosti, ki pa jo bodo delegacije še podrobno proučile, je ta, da bi bile v krogu dejavnosti, ki so skupnega pomena in najbolj prispevajo k iz-

bolšanju gospodarski razmer, le tri, in sicer: energetika, agrokumularni kompleks in magistralne zveze. Vse ostale pa samo tedaj, če z njimi smotno nadomeščamo uvoz in smotno povečujemo izvoz. Toda, naj se skupščinske razprave končajo tako ali drugače, tudi če bodo najdene boljše rešitve — in verujemo, da bo tako — bo izvedba orjaskih nalog, ki jih terja bodoči srednjeročni načrt, odvisna predvsem od organizirane delavske pobude. Samo v tej naraščajoči samoupravni pobudi med predstavniki vrhne Skupnosti usnja, ljubljanski delovno organizaciji UTOK Kamnik in nekaterimi drugimi organizacijami, ki s podjetji usnjene galanterije (Galant Ljubljana in TOKO Domžale) predstavljajo skoraj dve tretjini celotne slovenske usnjarske industrije, vendar doslej omejenen organizacije združenega dela s častno izjemo Vrhnicanov, ki so vzel pred časom pod svoje okrilje tovarno usnja v Sočtanju, še niso našle skupnega jezika za povezovanje dela in sredstev.

To je bila osnovna utgovitve nedavnega sestanka vodilnih organizacij, zastopnikov

Utočkar se košatimi brki je toliko dela, da sam ne veš, kje se te glava drži.

»Res je, sramota, povsod je tako. V trgovini prodajalke mislijo, da so manekenke, vratarji pa se držijo važno, kot da bi bili generali direktorji. Si lahko misliš, da me zadnjič naš novinar vratar ni hotel spustiti in je hotel vedeti kam grem?«
Ker natakarka se vedno ni bilo blizu, možakar, ki je nosil natakarske suknjice, pa tudi ni kazal namena, da bi se jima približal, sta najprej nekoliko nekaj ostro izrečenih naučkov o delovni disciplini, dodaj nekaj botanično veterinarskih opisov stružnega osebeja in oddehni novemu, boljsemu lokalčniku naproti.
Ko sta že dolgo čakala na avto buse mestnega prometa, sta ugotovili, da je pojmovanje avtobusarjev, češ da so potniki zaradi njih in ne oni zaradi potnikov, odraz skrajne nesramnosti. Človek bi lahko rekel neodgovornosti do vseh potnikov, od dojenčkov, ki zmrzujejo, ko čakajo na avtobus, pa do tistih, ki se jim muh v službo, se posebej pa seveda do njih dveh, ki tako brezupno čakata.
Ko sta končno le dočakala avto buse in nato prispeli v tako pričakovani lokal, so jih podzavabile pospravljene mize in narobe obrnjeni stoli.
»Kaj pa je zdaj to, saj še ni deset!«
Natakarka s košatimi brki je toliko dela, da sam ne veš, kje se te glava drži.
»Kako je pa to mogoče, saj ste imeli vendar toliko gostov, ki so prihajali po deveti uri!«
»Veste, za tak denar pa že ne bomo delali cel dan. Poglejte, predno pospravimo, bo ura že enajst zvečer.« je jezno zabrusil brkatki natakarko.
Ko sta odhajali, sta se pogovarjali o tem, koliko bi gostini lahko zaslužili, če bi bili usrečljivi, če bi imeli lokale odprte dalj časa, če bi delali. »To je grozno, danes se nikomur več ne ljubi delati.«
»Res je, kaj če bi se dobile zjutraj in bi skupaj šle k moji prijateljici kozmetičarki, kjer bi lahko v miru poklepčali.«
»Prav, saj grem lahko iz službe kadarkoli. Si bom že kaj izmislila. Sedaj je pri nas sicer malo strošje, odkar imamo izgubo v podjetju, vendar bom vseeno prišla.«
Ko sta se natančno dogovorili, kje in kdaj, sta pokleščali taksni, da bi ju odpeljal domov.
»Ne, tako blizu pa vaju ne bom peljal, saj se mi ne izplača.«
Danes se pa res nikomur več ne da delati. Vsako misli, da je premo plačan za svoje delo, da dela preveč... Potem se pa nekateri jezijo, če so cene vsak dan višje...
Pa še res je.
Bogi Pogačnik

JN — ZK

Povsem vsakdanja zgodba

»In veš, kaj mi je rekel?«
»Kdo?« je vprašala zgrožena poslušalka, zgrožena nad tem, da je njeni prijateljci sploh kdo kaj rekel.

»No, tisti, debeli nadutež, ti nisi inženir, šeš planskega oddelka.«

Ko sta obe prijateljici doobra obrali tege naduteža, kratkohlavnika, debelogašavega zadržar, ki sedi od jutra do večera v službi, je napudrana plavolasta naduteževala svojo grozno zgodbo. Z najobličnim občutkom gnusa je povedala, da jo je možak prosil, če bi mu bila pripravljena natipkati krajši dopis, in to v trenutku, ko je pričakovala, da jo bo poklical njen Janez.

»Seveda si odklonila?« ji je pomagala rjavolaska.

»Seveda. Povedala sem mu, da nisem plačana za to, da bi tipkala še njemu.«

»Kaj pa tvoj šef, ali te še tako gnjavi s tipkanjem svojih materialov?«
»Ne, sedaj je odnehal. Ko sem mu povedala, da za tako plačo ne mislim cele dneve tipkati, si dopise in poročila raje tipka sam.«

Se dolgo sta se pogovarjali o tem, kako se za tako majhne plače res ne splača delati, kako sta revii, kako ju izkročajo, saj zahtevajo, da dvigujeta telefon, ju grdo gledajo, če zamujata...
Postali sta jezni. Zeleli sta poklicati natakarko, tega šmenta pa od nikoder. Ko sta ga vendarle zagledali in začeli kritični z rokami, da bi ga priklicali, se je možak mirno priključil skupini, ki je stala ob šanku in začel klepetati.
»Kakšna nesramnost!« je ogorčeno izjavila napudrana plavolaska.

»Nesramno govtedalo,« je še bolj vročekrvno pristavila rjavolaska.
Natakarka pa je še naprej hladnokrvno kramljala s svojimi znanci o tem in onem.
»Če bi bila jaz direktor,« je rekla napudrana plavolaska, »bi mu že pokazala. Le kaj si misli, da je tukaj zato, da klepete s prijateljci ali zato, da stráže!?«

Prijateljci si nista mogli kaj, da ne bi precesali vseh nesramnosti, ki se dandanes dogajajo.

»Pomisli, skočim iz službe k frizerki, tam pa čakam, da mi gredo lasje pokonci. Pride gospa — ta pa ta — ki jo vzamejo naprej. Pride prijateljica in začne neskončen pogovor o svojih znancih, ti pa čakaj,

medtem ko imaš v službi še toliko dela, da sam ne veš, kje se te glava drži.»

»Res je, sramota, povsod je tako. V trgovini prodajalke mislijo, da so manekenke, vratarji pa se držijo važno, kot da bi bili generali direktorji. Si lahko misliš, da me zadnjič naš novinar vratar ni hotel spustiti in je hotel vedeti kam grem?«

Ker natakarka se vedno ni bilo blizu, možakar, ki je nosil natakarske suknjice, pa tudi ni kazal namena, da bi se jima približal, sta najprej nekoliko nekaj ostro izrečenih naučkov o delovni disciplini, dodaj nekaj botanično veterinarskih opisov stružnega osebeja in oddehni novemu, boljsemu lokalčniku naproti.

Ko sta že dolgo čakala na avto buse mestnega prometa, sta ugotovili, da je pojmovanje avtobusarjev, češ da so potniki zaradi njih in ne oni zaradi potnikov, odraz skrajne nesramnosti. Človek bi lahko rekel neodgovornosti do vseh potnikov, od dojenčkov, ki zmrzujejo, ko čakajo na avtobus, pa do tistih, ki se jim muh v službo, se posebej pa seveda do njih dveh, ki tako brezupno čakata.

Ko sta končno le dočakala avto buse in nato prispeli v tako pričakovani lokal, so jih podzavabile pospravljene mize in narobe obrnjeni stoli.

»Kaj pa je zdaj to, saj še ni deset!«

Kam v naglici

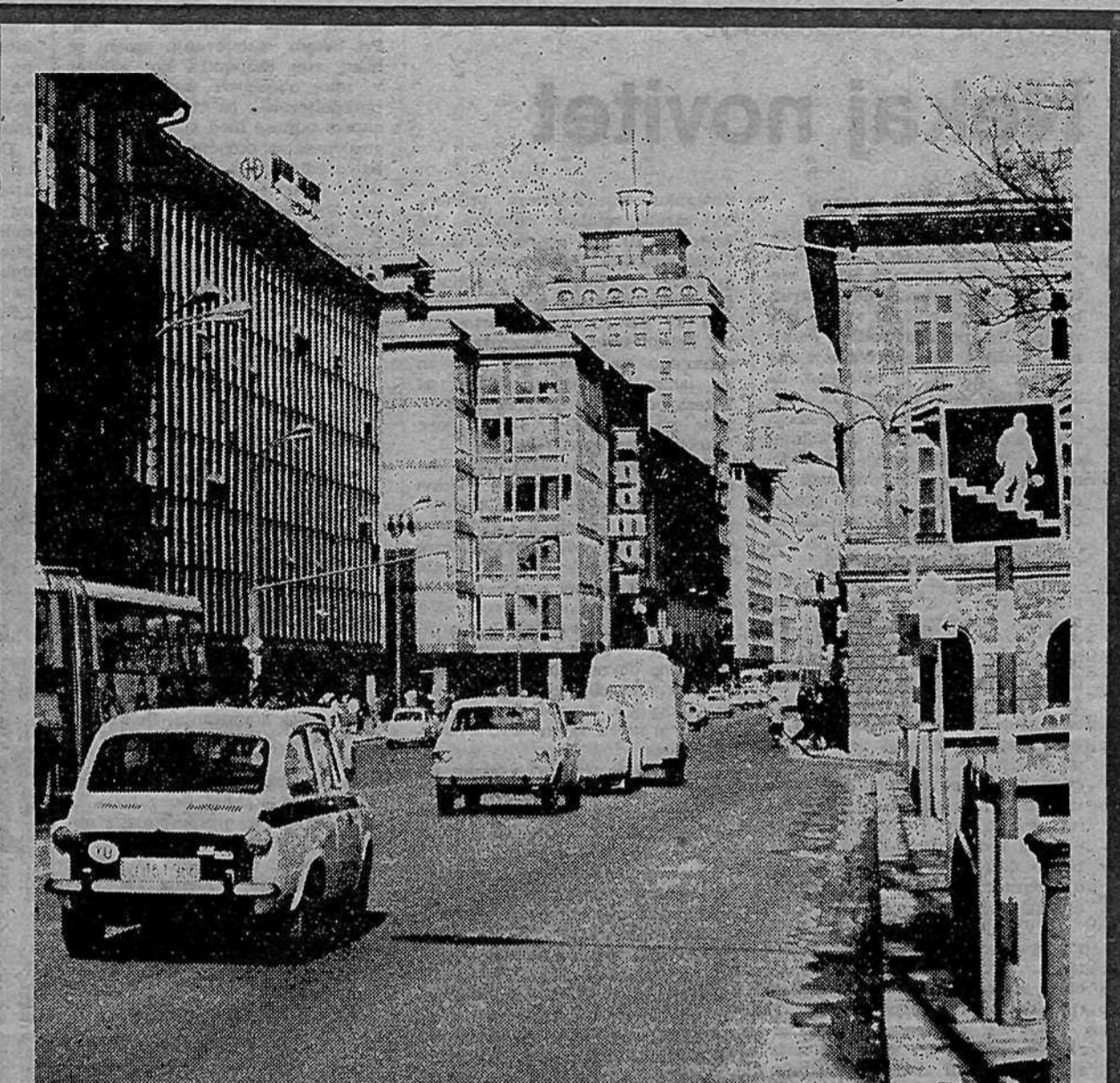
V naši občini se res ne moremo pritoževati nad pomankanjem telefonskih govorilnic, vsaj glede na druge ljubljanske občine. Kljub temu pa jih je očitno še premalo. V pošti se na primer neprestano tare ljudi, na tromostovju (na sliki), stojita dve govorilnici, ki sta redno zasedeni. Od desete do druge ure popoldan se vedno pridružijo še dopolje čakajočih.
A. S.

JN — ZK

Usnjariji se obojavljajo

Povezovanje dela in sredstev v usnjarski industriji širšega ljubljanskega območja poteka prepočasno, premalo je pobud za povezovanje vseh večjih podjetij usnjarske stroke, čeprav obstojajo za združevanje vsi pogoji. Ze dalj časa trajajo pogovori med predstavniki vrhne Skupnosti usnja, ljubljanski delovno organizaciji UTOK Kamnik in nekaterimi drugimi organizacijami, ki s podjetji usnjene galanterije (Galant Ljubljana in TOKO Domžale) predstavljajo skoraj dve tretjini celotne slovenske usnjarske industrije, vendar doslej omejenen organizacije združenega dela s častno izjemo Vrhnicanov, ki so vzel pred časom pod svoje okrilje tovarno usnja v Sočtanju, še niso našle skupnega jezika za povezovanje dela in sredstev.

To je bila osnovna utgovitve nedavnega sestanka vodilnih organizacij, zastopnikov

V LJUBLJANI SMO SE ODLOČILI ZA ...

Ureditev cestnega prometa

Ustavne spremembe, kakor tudi sprejetje novih zveznih in republiških predpisov na področju vamosi in urejanja cestnega prometa je narekovalo tudi ustrezne spremembe in usklajevanje odloka o ureditvi cestnega prometa v Ljubljani. Predvidene spremembe in dopolnitve v osnutku novega odloka so tehnične, predvsem pa vsebinske, saj je predlog odloka zasnovan na sklepih Skupščine mesta iz l. 1974, na smernicah družbenega razvoja Ljubljane, Odloku o programu izgradnje cestnega omrežja na območju mesta Ljubljane v 10-letnem obdobju ter v skladu z osnovami programa in načrtov razvoja vseh vrst cestnega prometa v Ljubljani v obdobju 1976-1980.

Zato je dan v predloženem odloku poseben poudarek zaščiti pešcev, povečevanju površin, namenjenih pešcem v središču mesta, izboljšanju pogojev kolearskega prometa in prednostim javnega mestnega prometa, zlasti v nasprotju s splošnimi stabilizacijskimi prizadevanji (izvažalo je namreč dragocene domače svinjske in druge kože, za zmaj uvideli, da morajo za vsako ceno najprej prisrskotiti na pomoč podjetjem usnjarske industrije v ljubljanski regiji in v Sloveniji, šele potem pa misliti na nujno potreben izvoz surovine.

Predstavniki omenjenih delovnih organizacij bodo najprej pripravili elaborate o ekonomski upravičenosti združevanja usnjarskih podjetij v ljubljanski regiji, še sedaj pa se bodo morali usnjari odločiti za poslovno-tehnično sodelovanje.

I. V.

predvideti radikalne, vendar vzdržne ukrepe, ki bodo sicer za nekatere pomenile določene težave, ki pa se jih bo dalo z boljšo organizacijo dela premostiti. Prevladal je že poudarjeni splošni interes pešcov in zaščite okolja, kot je to primer tudi že v večini jugoslovanskih in evropskih mest.

Če se podrobneje sprehodimo skozi predlog odloka, potem velja omeniti v prvi vrsti 4. člen, ki pravi: »Območje mesta Ljubljane obsega tri kategorije prometnih površin: 1. posebne prometne površine za pešce, 2. ožje središče mesta (območje znotraj cestnega območja, 6. člen tega odloka), 3. javne prometne površine izven ožjega središča mesta, na katerih je prepovedano ali omejeno ustavljanje iziroma parkiranja.«

Omenili smo 6. člen, ki pravi: »ožje središče mesta obsega območje, ki ga omejujejo: Trg OF—Resljeva cesta—Kopitarjeva ulica—Krekov trg—Grajski predor—Karlovska cesta—Cojzova cesta—Aškerčeva cesta—Trg Mladinskih delovnih brigad—Prešernova cesta.« Promet na posebnih cestnih površinah za pešce bo dovoljen samo za stanovalce tega območja, za dovoz in odvoz blaga ter za vozila komunalnih služb, avtotaksijev, vendar samo ob določenem času. Stanovalci bodo morali imeti na svojem vozilu posebno dovoljenje, seveda odvisno od prekrškov.

Znotraj območja omenjenega 6. člena je po odloku prepovedan promet tovornih motornih vozil, katerih največja dovoljena teža s priklopnim vozilom ali brez njega presega največje dovoljeno težo 10 ton. Na Titovi cesti, Celovski, Tržaški, Dolenjski, Šmartninski in Zaloški cesti ter na cestah, ki oklepajo ožje središče mesta, kot tudi v samem ožjem središču (6. člen) je v času od 5. do 7.30 in od 13.30 do 16. ure prepovedan promet vlečilcev železniških vagonov, traktorjev in delovnih strojev.

Prepovedano je učenje vožnje z motornim vozilom in opravljanje vozniških izpitov po Prešernovi cesti od Delavskega doma do Trga MDB ter skozi križišče na Ajdovščini. Na mestnih vpadnicah, to je na Titovi cesti (od križišča Titova—Topniška do Bavarskega dvora), na Tržaški cesti (od križišča z Viško cesto do Trga MDB), na Dolenjski cesti (do zadnjega avtobusnega postajališča), Karlovski cesti do predora, na Celovski cesti (od Tacenske ceste do Delavskega doma), na Šmartninski cesti (od zadnjega avtobusnega postajališča), na Zaloški cesti (od Kaļuhove do Rozmanove) in na območju 6. člena odloka je prepovedano učenje vožnje z motornim vozilom v času od 5. do 7.30 in od 13.30 do 16. ure. Kazni, ki jih predvideva novi odlok so različne, od 100 do 20.000 dinarjev, seveda odvisno od prekrškov.

S. D.